

Film a dějiny 2006: venkov ve střeoevropské perspektivě

(Tisková zpráva)

Pátý ročník festivalu (a semináře) Film a dějiny, jehož organizátory a odbornými garanty jsou tři historici a jeden filmový teoretik, proběhne 12. – 19. srpna na hradě Orlicku u Humpolce. Opět půjde o přehlídku historických filmů, tedy hraných filmů dějově zasazených do minulosti. Ačkoli některé z vybraných snímků nejsou typickým zástupcem uvedeného žánru, dnes každopádně reprezentují dějiny, vypovídají o době, kterou inscenují, ale hlavně o době svého vzniku (pokud obě časové roviny víceméně nesplývají).

Letošní téma není prvoplánově líbivé. Je především závažné. Vždyť zahrnuje i takovou mimořádně tragickou a zločinnou kapitolu, jakou byla kolektivizace venkova v 50. letech. Promítneme např. Jasného Všechny dobré rodáky (1968) a Kachyňovu Noc nevěsty (1967). V rámci semináře se zaměříme na dvě „kauzy“: Babice (komentovaná projekce příslušného dílu z 30 případů majora Zemana) a číhošťský zázrak (o němž byl v roce 1950 natočen propagandistický dokument Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení). Z ideologických filmů uvedeme např. Nástup (1952), který sám O. Vávra pokládá za svůj „jediný ideologický film“.

Obraz starší doby v programu reprezentuje Bočanova Čest a sláva (1968), která ukazuje český venkov za třicetileté války, nebo Štinglův experimentální hraný dokument Mír jejich duši (2004), zasazený do Pasek nad Jizerou, dějiště Raisových Zapadlých vlastenců, kde současní obyvatelé vystupují v rolích svých otců a dědů.

Odlehčení přinese předposlední festivalový den. Lipského vynikající parodii Tajemství hradu v Karpatech (1981) nicméně doprovodí Jařabovo zlověstné podobenství Vaterland – lovecký deník (2004), které jako by první snímek převádělo do jiného, tedy vážného žánru (snad jakási antiparodizace).

Zámerně jsme nezařadili Menzelovy komedie, neboť jsou příliš známé, frekventované na televizních obrazovkách. Z technických důvodů chybí Jasného Procesí k panence (1961), v zásadě přelomový film, o který jsme naopak velmi stáli.

Zvolené téma je v neposlední řadě symbolické a poctivé. Náš festiválek (anti-Vary) je totiž opravdu svým způsobem venkovský – skromný, ale pohostinný. A přívlastek „střeoevropský“? Pouhý relik, připomínka našeho neúspěchu, ale na druhou stranu i důkaz toho, že se přece jen snažíme povyrůst. Právě závažnost letošního tématu nás přiměla k pokusu o získání mezinárodního grantu.